

Paragraf 173

Ärendenummer KS2023/283

Återrapport från nämnder med underskott – kommunens tertialrapport 2023

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att:

1. återremittera ärendet på grund av bristfälligt och sent inkommet beslutsunderlag.
2. till kommunstyrelsens arbetsutskott den 22 augusti 2023 kalla berörda förvaltningschefer och nämndsordföranden för att lämna återkoppling om de åtgärder som har genomförts eller kommer genomföras för att nå budget i balans, samt dess konsekvenser.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 29 maj 2023, § 122, att nämnder med underskott till kommunstyrelsens sammanträde den 20 juni 2023 ska beskriva de åtgärder som har genomförts eller kommer att genomföras för att nå budget i balans, samt dess konsekvenser.

Under kommunstyrelsen sammanträde den 20 juni återrapporteras det som nämnderna inkommit med.

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns ett förslag till beslut. Ordförande frågar om kommunstyrelsen kan besluta i enlighet med förslag och finner så.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen, 2023-06-16
Protokollsutdrag, kommunstyrelsen, 2023-05-29, § 122

Beslutet skickas till:

Kommunens nämnder med underskott, för kännedom

Paragraf 82

Ärendenummer TF2023/662

Återrapportering till kommunstyrelsen - Budget i balans

Beslut

1. Tekniska nämnden antar samhällsbyggnadsförvaltningens remissvar som sitt eget.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Beskrivning av ärendet

På kommunstyrelsens möte den 29 maj 2023 fick nämnderna som uppvisade underskott i prognosen vid första tertialrapporteringen i uppdrag att beskriva åtgärder som har genomförts eller kommer att genomföras för att nå budget i balans, samt dess konsekvenser, se beslutspunkt 3 i bilagan. Detta ska redovisas på kommunstyrelsens möte den 20 juni 2023.

I tertialrapporteringen visade tekniska nämndens skattefinansierade verksamhet ett underskott på -3,7 miljoner kronor.

Samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning

Total driftbudget för förvaltningens skattefinansierade verksamhet uppgår till 148,1 miljoner kronor och prognosen var 151,8 miljoner kronor. Det innebär ett underskott på 3,7 miljoner kronor. I samband med bokslut för maj har prognosen ändrats så att underskottet har minskat till -0,7 miljoner kronor. Det beror bland annat på ökad uthyrningsgrad av fastigheter och att rivning av delar av Örsundsbroskolan som var planerade under 2023 inte kommer att ske. Prognosen är dock osäker då många verksamheter är säsongsbetonade och rådande inflation kan komma att påverka kommande inköp.

Förvaltningen arbetar med att se över åtgärder för budget i balans 2023 och för att skapa förutsättningar inför arbete med budget 2024. Det kommer att vara utmanande att hantera rådande kostnadsökningar kopplat till inflation och behov som finns beskrivna i äskningarna till budget 2024.

Förvaltningen håller på att se över möjligheter för kostnadsminskningar med fokus att se nya möjligheter, översyn av prioriteringar och även vilka kostnader som är kopplade till ambition. Förvaltningen har även påbörjat ett arbete utifrån de uppdrag som riktades till förvaltningen kopplade till ändringsbudgeten för 2023 så som bland annat arbete med avtalstrohet.

Nedan beskrivs de verksamheter som uppvisar avvikelser mot budget.

Verksamheten för allmän plats

Totalt visar verksamheten för allmän plats en prognos på ett underskott med 1,5 miljoner kronor mot budget.

Kostnaden för vinterväghållning har ökat på grund av indexuppräkning och stora skiftningar i väder. Det finns en osäkerhet i prognosen, då vädret för årets sista månader är avgörande för vinterväghållningens totala kostnad. Verksamheten har svårt att påverka denna kostnad då vinterväghållning är lagstyrt.

Prognosen för samhällsbetalda resor visar ett underskott med 2,0 miljoner kronor, varav cirka 0,7 miljoner kronor beror på fler körda kilometer och resterande del av indexhöjningar inom befintligt avtal med leverantör. Verksamheten kan inte påverka denna kostnad bortsett från justering av taxa mot resenär, vilket inte är aktuellt i dagsläget. En säkrare prognos kommer att presenteras till tertial två 2023. Kostnaden för samhällsbetalda resor påverkas av antalet körda kilometer och resemönstret har förändrats de senaste åren på grund av pandemin. Det är därför svårt att jämföra mot tidigare år. För att kunna presentera säkrare prognoser arbetar förvaltningen med att se över hur resemönster har förändrats.

Ett steg mot budget i balans för verksamheten för allmän plats sker genom att trafikenheten har en lägre kostnad för personal på grund av vakanser och ökade parkeringsintäkter. Det är viktigt att dessa tjänster tillsätts för att enheten ska kunna fokusera på sitt kärnuppdrag och politiskt beslutade mål, men dessa vakanser skapar just nu möjlighet för att skapa ett totalt mindre underskott.

Allmän plats avser efter beslutad ändringsbudget att göra en besparing på 0,4 miljoner kronor på skötsel av grönytor. Dessutom pågår en besparing av inköp för entreprenader och konsulter. Det pågår även kontinuerligt arbete med fordonsplan för att effektivisera användningen och utvärdera behov av att äga kontra hyra maskiner. I arbete med återbruk för att minska påverkan på miljön och även ekonomi har verksamheten för Allmän plats använt virke från avverkning efter barkborren som påskpynt i rondeller och parker, insektshotell har skapats och som ved vid kommunens grillplatser. Utöver detta håller verksamheten på med en översyn för att se över möjligheten till budget i balans.

Verksamheten för måltidsservice

Prognosen för måltidsservice visar ett underskott med 1,2 miljoner kronor mot budget på grund av inflationen. Det beror på ökade livsmedelskostnader med 0,6 miljoner kronor och 0,6 miljoner kronor i lägre intäkt för måltider inom

förskoleverksamheten då prognosen säger att det blir färre antal barn under höstterminen. Dock leder färre antal barn till en lägre kostnad för utbildning- och arbetsmarknadsnämnden. Det innebär att verksamheten inte arbetar för att hantera denna kostnad utan endast kostnadsökningarna kopplat till inflation.

Verksamheten för måltidsservice arbetar med att minska de ökade livsmedelskostnaderna genom aktiva val av råvaror. Det pågår kontinuerligt arbete med att göra smarta inköp och arbete för att öka acceptansen av ökad andel vegetabilier i förskolan och skolan. Det sker bland annat genom att elever inkluderas via matråd och att sprida glädje kring måltiden genom till exempel street food på skolgårdar.

Verksamheten för måltidsservice har ökade volymer då fler barn äter maten i förskola och skolan. Det hanterar verksamheten utan att öka bemanningen. Inom måltidsservice pågår ett arbete med att digitalisera bemanningsplaneringen för ett effektivare arbetssätt. Effektiviseringsarbete pågår även genom introduktion av en app så att hemtjänstpersonal kan lägga beställningar av mat till måltidsköken.

Verksamheten för fastighet

Den del av verksamheten för fastighet som påverkas av internhyror visar för 2023 ett underskott på 4,3 miljoner kronor. Underskottet beror till stor del på ökade kostnader kopplat till index för externa lokaler. Det pågår en genomlysning för se över effekten av indexhöjningar, så prognosen kan komma att justeras.

Alla delar inom verksamheten för Fastighet visar tillsammans ett överskott med 2,1 miljoner kronor för år 2023 på grund av att städservice och övriga lokalkostnader som består av lokalbank, specialfastigheter och lokalkostnader som inte är hyresgrundande så som exempelvis rivning, sanering och nedskrivning visar ett överskott.

För att kunna bedriva fastighetsverksamheten kostnadseffektivt framgent när det sker kostnadsökningar kopplat till inflation ser verksamheten över flertalet alternativ till besparingar.

Förvaltningen arbetar med att energioptimera kommunens fastigheter. Projektet EnOff arbetar med energisparande åtgärder genom att energikartlägga fastigheter för att se vilka investeringar som har störst effekt på olika fastigheter som exempelvis solceller och tilläggsisolering. Utöver detta pågår projekt med att minska energianvändningen genom beteendeförändringar. Detta arbete är kommunövergripande och genomgång av fastigheterna pågår.

Upplevelseförvaltningen har sett över förbrukningsmönstret på flera fastigheter och måltidsservice arbetar för att minska energianvändningen i köken.

Implementering av nytt analysverktyg för ekonomisk uppföljning har skett inom verksamheten för fastighet och fortsatt arbete för ökad ekonomistyrning kommer att ske. Det kommer att skapa möjligheter för en effektivare fastighetsförvaltning med starkare koppling till ekonomistyrning.

Verksamheten för fastighet har under våren ökat uthyrningsgraden i kommunens fastigheter och kommer att arbeta vidare för att öka uthyrningsgraden och för att utveckla arbetet med lokalförsörjning.

Bilaga: Kommunstyrelsens beslut 2023-05-29 §122, KS2023/283.

Samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden antar samhällsbyggnadsförvaltningens remissvar som sitt eget.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Ärendet är inte berett av arbetsutskottet.

Kopia till:
Kommunstyrelsen

Utbildningsförvaltningen
Sara Bjurefors
0171-626977
Sara.bjurefors@enkoping.se

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Beslut om svar till kommunstyrelsen

Beslut

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutar att:

1. Beskrivning av de åtgärder som har genomförts eller kommer att genomföras för att nå budget i balans, samt dess konsekvenser finns att utläsa i underlag som bifogas.

- a. Tertialrapport april 2023, daterad 2023-05-09
- b. Protokollsutdrag UAN 2023-05-17 §89, dnr UAN2023/757
- c. Protokollsutdrag UAN 2023-06-13 §117, dnr UAN2023/828. *Nämndens beslut: Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden tackar för informationen.*

Beslutet tas med stöd av punkt 1.1 (Beslut i brådskande ärenden enligt 6 kap. 39 § KL.) i Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens delegationsordning.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen har den 29 maj 2023 §122, dnr KS2023/283 beslutat följande: "Nämnder med underskott skall till KS den 20 juni beskriva de åtgärder som har genomförts eller kommer att genomföras för att nå budget i balans, samt dess konsekvenser." Handlingar som bifogas och listas nedan under "Beslutsunderlag" lämnas in som svar på denna begäran.

Beslutsunderlag

Delegationsbeslut, Beslut om svar till kommunstyrelsen, daterat 2023-06-14

Bilaga 01.Tertialrapport april 2023, daterad 2023-05-09

Bilaga 02.Protokollsutdrag UAN 2023-05-17 §89, dnr UAN2023/757

Bilaga 03.Protokollsutdrag UAN 2023-06-13 §117, dnr UAN2023/828 – *skickas efter*

justerat protokoll, men nämndens beslut framgår under punkt 1c i beslutet i denna handling.

Bilaga 04. .arende-12-uan2023828-forslag-pa-atgarder-for-budget-i-balans

Bilaga 05. Protokollsutdrag 2023-05-29 §122, dnr KS2023/283

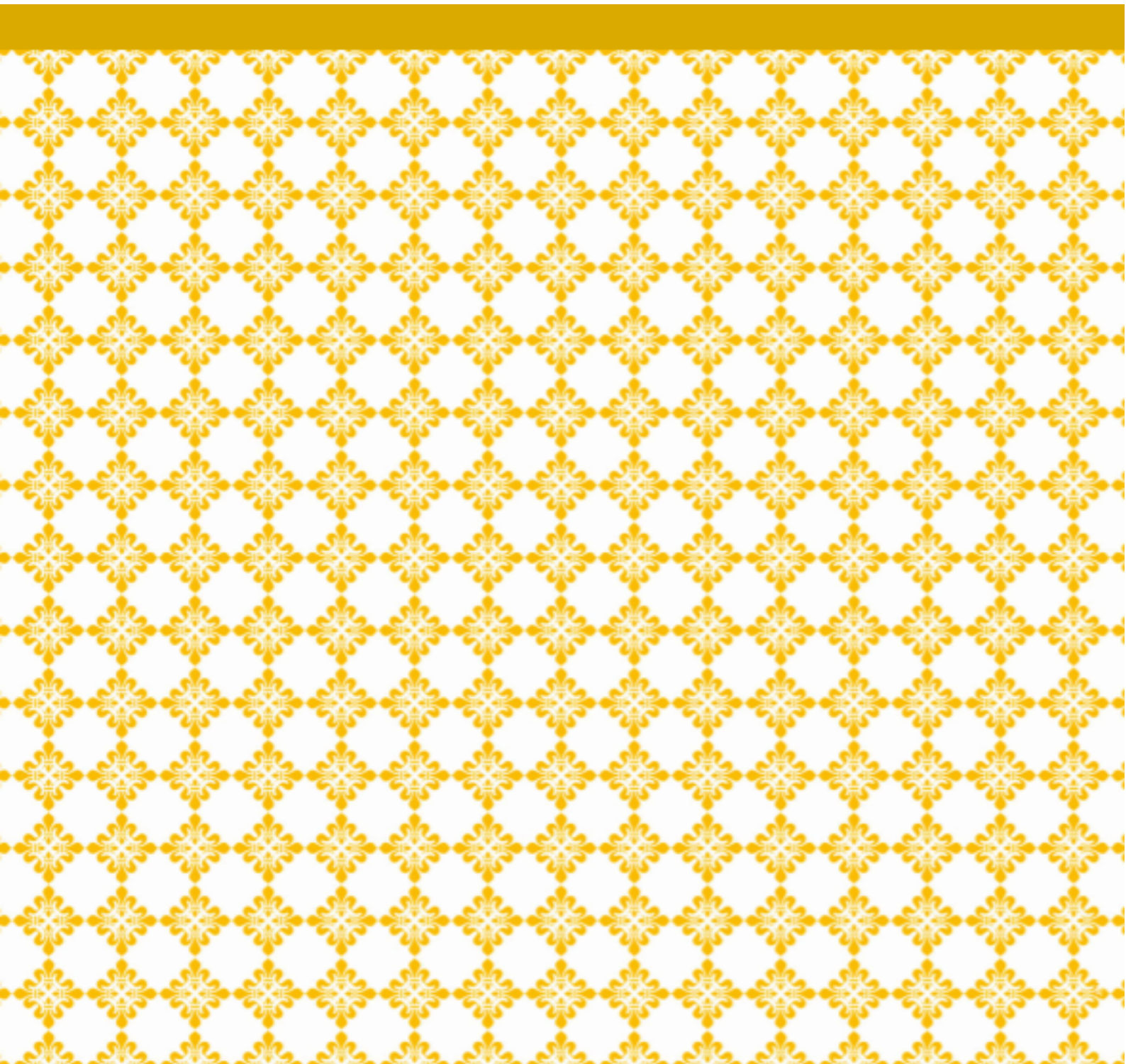
På Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens vägnar

Magnus Johansson
Ordförande
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen, för hantering
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden, för kännedom

Tertialrapport april 2023

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
2	Uppdrag och ansvar	4
3	Väsentliga händelser	4
4	Uppföljning verksamhetsmål	5
5	Uppföljning medarbetarmål	10
6	Uppföljning ekonomi	10
7	Investeringsredovisning	15
8	Förväntad utveckling	16

1 Sammanfattning

Tertialrapport april 2023 sammanfattar årets första fyra månader i utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens verksamheter. Väsentliga händelser under perioden är bland annat att nämnden uppvisar ett underskott på 11,5 miljoner kronor för perioden och det befarade underskottet för hela 2023 är 37,4 miljoner kronor. Andra händelser som omnämns är att två ansökningar kommit in till Skolinspektionen om att få etablera fristående skolverksamhet i kommunen. Verksamhetsmålen bedöms vara på rätt väg eller delvis på rätt väg utom målet om att sjukfrånvaron ska minska. Vad gäller förväntad utveckling lyfts bland annat de omfattande lagändringar som kommer träda i kraft för gymnasieskolan och utmaningarna med att nå en budget i balans 2023.

2 Uppdrag och ansvar

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning samt yrkeshögskola. Utöver detta ansvarar nämnden också för de kommunala arbetsmarknadsinsatserna och kommunens uppgifter när det gäller att ta emot och ge introduktion till flyktingar.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens uppdrag är dels att vara finansiär till alla barn och elever som är folkbokförda i Enköpings kommun samt vissa andra deltagare i kommunens verksamheter, dels att vara huvudman för den verksamhet som bedrivs i kommunal regi.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden stöds av utbildningsförvaltningen som leds av en förvaltningschef. På förvaltningen finns också en administrativ chef och fyra verksamhetschefer. Den administrativa chefen leder i dagsläget bland annat ekonomer, kommunikatörer, handläggare och utredare. Verksamhetschef för förskolan leder rektorerna, som i sin tur leder och fördelar arbetet på respektive förskoleenhet. Verksamhetschef för grundskolan leder rektorerna, som i sin tur leder och fördelar arbetet på respektive skolenhet. Till grundskoleorganisationen hör även Grundskolestöd, Mottagningsenhet och Lärandearena. Verksamhetschef för gymnasieskola, vuxenutbildning och AME (arbetsmarknadsenhet) leder tre rektorer och en enhetschef. Inom verksamhetsområdet återfinns även integrationsenheten. I stöd- och utvecklingsenheten ingår modersmål, elevhälsa, Enabygdens naturskoleverksamhet, och Enköpings Naturvetenskap och teknik samt forskning- och utvecklingsenheten. Enheterna för modersmål och elevhälsa leds av enhetschefer och stöd- och utvecklingsenheten som helhet av en verksamhetschef.

3 Väsentliga händelser

I årsredovisningen för 2022 befarades att 2023 skulle bli ett tufft år ekonomiskt. Baserat på årets första månader och prognos för helår var denna oro berättigad. Underskottet för perioden är totalt 11,5 mnkr varav 9,5 avser hemkommunen som finansiär av alla folkbokförda barn och elever.

Under våren har utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden yttrat sig över två ansökningar om att etablera eller utöka fristående grundskoleverksamhet i kommunen. Det handlar dels om en etablering av Jensens grundskola, dels om en utökning av Tellusskolan AB:s verksamhet. Sammantaget handlar det om drygt 900 ytterligare grundskoleplatser. Nämnden anförde i yttrandet att det finns ett elevunderlag för maximalt 500 ytterligare grundskoleplatser och att därför endast en av ansökningarna bör godkännas. Kommunens yttrande ligger nu hos Skolinspektionen.

Den 28 mars 2023 aviserade regeringen att kommunerna ska kunna erbjuda kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (SFI) för personer som flytt från Ukraina och befinner sig i Sverige med skydd av det så kallade massflyktsdirektivet. Detta kommer finansieras med hjälp av 100 miljoner kronor som avsatts i statsbidrag.

Chat GTP lanserades i november 2022 men under årets första månader har det blivit tydligt att AI och Chat GPT kommer få stor påverkan på utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens verksamheter. Det handlar dels om risker, i form av exempelvis fusk, som behöver hanteras, men också att ta höjd för de möjligheter som AI kan komma att medföra, både på lång och kort sikt.

Under våren har det också blivit tydligt att resursfördelningsmodellen behöver ses över. Modellens uppbyggnad och systematik för årlig uppräknig har över tid påtagligt försämrats de ekonomiska förutsättningarna för utbildningsverksamheten i Enköpings kommun.

Utifrån Tidöavtalet har migrationspolitiken bytt riktning och under våren har inga flyktingar anvisats till kommunen. Detta innebär att kommunen får en avsevärt minskad schablonersättning vilket medför att Integrationsenheten fått minskad finansiering.

4 Uppföljning verksamhetsmål

Kommunens uppgift	KF mål 2023	Analys av måluppfyllelsen	
Delaktighet och demokrati	Mål 1: Det finns flera ändamålsenliga sätt att komma i kontakt med kommunen och man får snabba svar på sina frågor	Ingen bedömning görs av detta mål för perioden.	
	Mål 2: Enköpingsborna känner förtroende för hur kommunen styrs och känner att de kan vara delaktiga i kommunens utveckling	Ingen bedömning görs av detta mål för perioden.	
	Mål 3: De som bor på landsbygden känner att deras del av kommunen också utvecklas	Ingen bedömning görs av detta mål för perioden.	
Livslångt lärande	Mål 4: Alla elever i grundskolan går ut 9:e klass med gymnasiebehörighet	Resultaten som avlästs för grundskolans år 9 för läsåret 21/22, visar att 87% av samtliga elever är behöriga till gymnasiet.. En djupare analys av resultatet 2022 visar att 7% av de icke behöriga eleverna är sent ankomna till kommunens skolor alternativt nyanlända elever. Tittar man på resultaten i årskurs 6 har andel som fått lägst betyg E i svenska respektive matematik minskat något. I svenska visar grundskolans avläsning att 93% fått lägst betyg E jämfört med 94% föregående år. I matematik visar avläsningen att 88% fått lägst E jämfört med 92% föregående år. Avseende engelska är det fortsatt en positiv utveckling, avläsningen visar att 92% har fått lägst betyg E jämfört med 91% föregående år. Gällande den negativa avvikelsen som finns för matematik så ser grundskolan att bland annat språkets betydelse för hur eleven lyckas i matematiken behöver ses över. De lokala allmänna råden för matematik i de tidiga skolåren som har implementerats ger en högre medvetenhet och tydlighet i vad eleverna behöver utveckla mer.	 På rätt väg
	Mål 5: Alla elever fullföljer gymnasieskolan med examen	För de nationella programmen på Westerlundska gymnasiet visar resultatet vid läsårets slut (2021/2022) att andelen elever med examen på högskoleförberedande program 2022 är 74% och på yrkesprogram 77%. Detta är en lägre siffra än det som tidigare rapporterats för läsåret, men bedöms vara mer relevant då dessa siffror är framtagna på samma sätt som föregående år och därmed blir	 Delvis på rätt väg

Kommunens uppgift	KF mål 2023	Analys av måluppfyllelsen
		<p>jämförbara över tid. Resultatet visar fortfarande på en tydlig ökning jämfört med föregående år både på högskoleförberedande program och yrkesförberedande program, om än mindre än vad som tidigare rapporterats.</p> <p>Närundervisningen lyfts som den viktigaste förklaringsfaktorn till det förbättrade resultatet, men även långsiktiga pågående utvecklingsarbeten, så som tidiga insatser och förstärkta rutiner kring frånvaro och resultat.</p>
	<p>Mål 6: Enköping är en attraktiv skolkommun för både personal, elever och föräldrar</p>	<p>Andelen legitimerade lärare i grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning är hög. För grundskolan var utfallet 2022 för andelen legitimerade lärare i den kommunala grundskolan 93,1%</p> <p>Gällande andelen legitimerade förskollärare i förskolan så visar avläsningen som förskolan rapporterar 36% legitimerade förskollärare i den kommunala förskolan 2022. I jämförelse med det utfall som rapporterades, i årsredovisningen, för 2021 (39,1%) så är det en minskning med 3,1%. Sett till hela riket så var heltidstjänster i förskolan med förskollärläggning 2021 44%.</p> <p>På vuxenutbildningen och gymnasieskolan är andelen behöriga lärare också hög, 100% legitimerade lärare på vuxenutbildningen och 98% på Westerlundska gymnasiet.</p> <p>Gymnasieskolan beskriver dock att det finns utmaningar kopplat till kompetensförsörjning då fler lärare än tidigare har valt att lämna Westerlundska gymnasiet. Ökade kostnader för pendling och tidskrävande pendling beskrivs som bidragande orsaker.</p> <p>Gymnasieskolan erbjuder ett brett utbud av nationella program, inriktningar och valbara kurser.</p> <p>Yrkehögskolans trädgårdsmästarutbildning har de senaste åren haft ett högt söktryck. Men inför kursstart i februari 2023, där ansökan gick ut i augusti 2022, har söktrycket minskat markant. Samtliga behöriga sökande kommer i dagsläget kunna beviljas plats.</p> <p>Utbildningsförvaltningen har en aktiv utvecklingsenhet som möjliggör riktad fortbildning och kontakt med Uppsala universitet.</p> <p>Andelen ändamålsenliga lokaler har ökat de senaste tre åren och bygget av den nya gymnasieskolan kan antas öka attraktiviteten på sikt när elever och personal får tillgång till en modernt anpassad skolbyggnad. Byggnationen av Lillsidanskolan som ska ersätta Enöglaskolan pågår. Även planering för ytterligare nya skollokaler pågår. I augusti flyttade verksamheten på Hummelsta förskola in i nybyggda Hummelsta förskola. Byggnation av nya förskolor pågår. Samtidigt bör utmaningarna vad gäller lokalernas kvalitet tas</p>

● På rätt väg

Kommunens uppgift	KF mål 2023	Analys av måluppfyllelsen
		<p>på största allvar då de påverkar såväl elevers som skolledares och medarbetares situation negativt och på sikt riskerar att äventyra bilden av Enköpings kommun som en attraktiv skolkommun.</p> <p>Avslutningsvis finns inget utfall för KKIK: Åk 9 - Jag är nöjd med min skola som helhet. Den enkät från Skolinspektionen som mättet hämtas ifrån har ändrats och en jämförbar fråga finns inte i den nya enkäten.</p>
	<p>Mål 7: Alla elever och studerande får vägledning och stöd utifrån sina egna behov och förutsättningar</p>	<p>Sammantaget bedöms måluppfyllelsen vara på rätt väg. Stort fokus läggs på att anpassa undervisning efter varje elevs behov och utmaningar, där kvalitet definieras i termer av progression för varje enskild elev. Elevhälsan i Enköpings kommun är väl utbyggd, väl bemannad och samverkansformer med olika stödfunktioner inom kommunen vad gäller den enskilda eleven utvecklas kontinuerligt. Elevhälsan arbetar tillsammans med grundskolans övriga personal för att skapa de bästa förutsättningarna för varje elevs kunskapsutveckling och personliga utveckling.</p> <p>Westerlundska gymnasiet har tagit fram en omarbetade elevhälsogång där bland annat studiero och rutiner kring frånvaro tydligt adresserats och löpande kommer att följas upp. Även förtydliganden kring åtgärdsång kring elever som riskerar att inte nå målen har gjorts. Den samlade elevhälsan har ett uppdrag kring rutiner beträffande problematisk skolfrånvaro som ska kunna tillämpas utifrån elevhälsogången.</p> <p>I gymnasieskolan lyfts att läraren fortlöpande ska ge varje elev information om framgångar och utvecklingsbehov samt kunna göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper kopplat mot kunskapskraven. Att eleverna åter finns på plats i skolan underlättar arbetet. Regelbunden dialog, tydligt uttryckta förväntningar och kontinuerlig uppföljning av de elevers/studerandes resultat av undervisande lärare ger möjlighet att ge rätt stöd, handledning och att göra en rättvis bedömning. Gymnasieskolans arbete med tidiga insatser i åk1 kommer att intensifieras under läsåret.</p> <p>Andelen elever i årskurs 9, läsåret 21/22, som upplever sig ganska säker eller helt säker inför sitt gymnasieval i mars månad var 76 %. Samma grupp elever skattade året innan sin egen upplevelse av säkerhet inför gymnasievalet till 48 %. 56 % Det är svårt att analysera skillnaden avseende hur stor del som känner sig säkra inför sitt gymnasieval jämfört med tidigare år då det handlar om få elever. Det finns heller inget underlag som kan påvisa hur väl detta resultat står sig när man väl har påbörjat ett program, det vill säga hur många som ångrar sitt val. Däremot finns det ett väl utbyggd</p>

 På rätt väg

Kommunens uppgift	KF mål 2023	Analys av måluppfyllelsen	
		<p>studie- och yrkesvägledning på gymnasieskolan som kan stötta eleverna vid byten och inför framtida yrkes- och studieval.</p> <p>Utmaningar finns dock vad gäller övergången mellan grundskola och gymnasieskolan, som för vissa individer kan upplevas som svår.</p> <p>Gymnasiet beskriver ett behov av att det skapas bättre möjlighet för gymnasiet att träffa grundskolans lärare för samtal kring gemensamma utmaningar. Tydligare forum där gymnasiet kan presentera gymnasieskolans innehåll och skillnader i jämförelse med grundskolan skulle kunna bidra till samtal mellan mentor och elev kring framtida gymnasieval.</p>	
Självständigt liv	Mål 8: I Enköping har vi väl fungerande metoder och arbetssätt för integrering	<p>Värdegrundsfrågor och ett normkritiskt förhållningssätt är en del av samtliga nämndens verksamheters dagliga arbete.</p> <p>Integrationsenhetens arbete med att ta emot och placera nyanlända i en egen bostad är väl fungerande och i samtliga verksamheter pågår ett kvalificerat arbete med mottagning av nyanlända barn och unga. Både grundskolan som gymnasieskolan har studiehandledning och modersmålsundervisning på elevernas hemspråk. Nya rutiner för studiehandledning har dessutom tagits fram med fokus på det första halvåret barnet befinner sig i Sverige, vilket väntas ge goda resultat på sikt.</p> <p>De kommunala arbetsinsatserna, där Jobbcentrum är en viktig del, bedöms vara väl fungerande och samverkan kring de arbetssökanden, inom kommunen och med externa parter, är god och utvecklas kontinuerligt.</p> <p>Ett strategiskt grepp vad gäller integrationsfrågan i Enköpings kommun som helhet vore dock önskvärt i det fortsatta arbetet mot målet. Detta eftersom integration är ett ansvar för samtliga verksamheter i kommunen.</p>	 Delvis på rätt väg
	Mål 10: Arbetssökande i Enköping får stöd för att etablera sig på arbetsmarknaden eller i annan sysselsättning	<p>Måluppfyllelsen för de kommunala arbetsmarknadsinsatserna som faller inom nämndens ansvar bedöms vara god och på rätt väg i förhållande till kommunfullmäktiges mål. Förvaltningen kan dock konstatera att det finns ett fortsatt behov av arbetsmarknadsåtgärder för de som står långt ifrån arbetsmarknaden. En begränsande faktor i att kunna rusta fler personers arbetsförmåga är just bristen på aktiviteter i form av bland annat arbetsträningsplatser och praktikplatser. Särskilt utmanande är det att hitta aktiviteter för de som inte kan arbeta mer än ett fåtal timmar i veckan.</p> <p>Vad gäller indikatorn så bör det noteras att det är svårt att ge ett tillförlitligt resultat för hur stor andel av inskrivna som går från försörjningsstöd till inom 12 månader. Avläsningarna är alltså inte tillförlitliga och det</p>	 På rätt väg

Kommunens uppgift	KF mål 2023	Analys av måluppfyllelsen
		är svårt att dra slutsatser utifrån förändringen över tid då mätmetoderna kan ha ändrats.

5 Uppföljning medarbetarmål

KF mål 2023	Analys av måluppfyllelsen	
Mål 21: Ökat medarbetarengagemang	Inget utfall finns för perioden.	
Mål 22: Ledare/chefer känner att de har rätt förutsättningar att göra ett bra jobb och utvecklas i sin roll	Inget utfall finns för perioden.	
Mål 23: Sjukfrånvaron i Enköping ska minska	Januari till mars har sjukfrånvaron för utbildningsförvaltningen varit totalt 8,2%. Utfallet året innan var 10,9% för perioden. Det är alltså en sänkning jämfört med motsvarande period men högre än målet som är 5% sjukfrånvaro. Det är för tidigt att säga om det handlar om ett trendbrott och därför görs ingen ändring av bedömningen av måluppfyllelsen utan den bedöms fortsatt vara ej på rätt väg.	 Ej på rätt väg
Mål 24: Kommunens (externa) personalomsättning är lägre än åtta procent	Utfallet för perioden är 2% personalomsättning. Det är samma utfall som för samma period föregående år. Utfallet på helåret 2022 blev 9,9%, något över målet.	 Delvis på rätt väg

6 Uppföljning ekonomi

6.1 Resultaträkning

Intäkter / Kostnader (mnkr)	Bokslut 2022	Utfall jan-april 2022	Utfall jan-april 2023	Budget 2023	Prognos helår 2023	Avvikelse prognos mot budget
Taxor och avgifter	37,6	12,7	14,6	37,0	39,3	2,2
Bidrag (intäkter)	144,9	54,6	47,3	164,4	137,2	-27,2
Övriga intäkter	21,1	5,8	6,5	26,3	19,8	-6,5
Summa intäkter	203,6	73,0	68,3	227,7	196,2	-31,5
Personalkostnader	-802,4	-256,02	-277,3	-859,7	-849,2	4,4
Bidrag (kostnader)	-1,1	-0,4	-0,4	-0,9	-0,9	0
Köp av verksamhet	-316,1	-105,1	-116,0	-317,6	-333,0	-15,4
Lokalhyror	-172,2	-56,7	-62,0	-187,1	-187,2	-0,1
Övriga driftskostnader	-198,0	-62,4	-72,4	-204,7	-205,7	0
Kapitaltjänstkostnader	-7,0	-2,2	-2,6	-6,9	-6,9	0
Summa kostnader	-1 496,7	-483,0	-530,7	-1 576,9	-1 582,9	-5,9
Summa totalt (mnkr)	-1 293,1	-410,0	-462,4	-1 349,2	-1 386,6	-37,4

6.2 Driftsredovisning

Verksamhet (mnkr)	Bokslut 2022	Utfall jan-april 2022	Utfall jan-april 2023	Budget 2023	Prognos helår 2023	Avvikelse utfall mot budget
Nämnd- och styrelseverksamhet	-1,0	-0,3	-0,5	-1,3	-1,4	-0,1
Övrig politisk verksamhet	-0,2	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	0,0
Öppen förskola	-2,4	-0,6	-1,1	-2,9	-3,0	-0,1
Förskola	-351,5	-113,1	-125,0	-361,6	-372,5	-10,9
Pedagogisk omsorg	-7,9	-2,7	-2,5	-7,4	-7,8	-0,4
Fritidshem	-56,5	-17,7	-19,7	-59,2	-60,8	-1,6
Förskoleklass	-36,5	-9,3	-14,0	-39,0	-38,1	0,9
Grundskola	-531,4	-167,5	-192,2	-559,7	-572,9	-13,2
Grundsärskola	-37,8	-12,0	-13,5	-40,0	-41,1	-1,1
Gemensam OH	-16,2	-5,3	-5,3	-17,9	-17,9	0,0
Gymnasieskola	-195,6	-63,8	-69,1	-198,7	-208,2	-9,5
Gymnasiesärskola	-13,7	-4,0	-4,6	-16,2	-15,5	0,7
Grundläggande vuxenutbildning	-4,1	-1,4	-1,6	-4,3	-4,3	0,0
Gymnasial vuxen- och påbyggnadsutbildning	-9,8	-3,2	-2,6	-11,1	-11,0	0,1
Lärvux	-0,9	-0,3	-0,3	-0,8	-1,0	-0,2
Högskoleutbildning etc (Yrkehögskolan)	-0,7	-0,1	-0,2	0,0	0,0	0,0
Svenska för invandrare	-12,8	-4,0	-4,7	-11,5	-13,7	-2,2
Uppdragsutbildning (KAA)	-0,4	-0,2	-0,1	-0,7	-0,6	0,1
Insatser enligt LSS, SFG och HSL	-2,1	-0,5	-1,0	-2,9	-3,6	-0,7
Flyktingmottagande	-1,5	-0,4	-0,4	-0,4	-0,7	-0,3
Arbetsmarknadsåtgärder	-10,1	-3,5	-4,1	-13,4	-12,3	1,1
Totalt (mnkr)	-1 293,1	-410,0	-462,6	-1 349,2	-1 386,6	-37,4

6.3 Ekonomisk analys

Kommunen måste hantera sin dubbla roll inom pedagogiska verksamheter med elevpeng; dels att vara finansiär för alla barn och elever som är folkbokförda i kommunen oavsett vem som är huvudman, dels att själv vara huvudman och utförare av skola i egen kommunal regi.

Kommentarer till utfallet

Nämndens uppdrag som finansiär

Underskottet i utfallet består dels av fler barn/elever med annan huvudman, dels av den del av kommunens ökade kostnader som också måste komma barn/elever hos annan huvudman till del, men som saknades i budgetramen.

Underskottet för perioden är totalt 11,5 mnkr varav 9,5 avser hemkommunen som finansiär av alla folkbokförda barn och elever. Här står ersättning till andra huvudmän för 10,1 mnkr av underskottet. Det avser främst ersättning till förskola, grundskola och gymnasiet.

Nämndens uppdrag som huvudman

Även kommunen som huvudman redovisar ett underskott. Underskottet uppgår till 2,0 mnkr och motsvarar två procent av budgeten för samma period. 0,4 mnkr avser merkostnaden för löneökning utöver budget för kommunals medlemmar.

Resultaträkning för perioden

Posten Taxor och avgifter innehåller framförallt barnomsorgsavgifter som har ökat i och med förändrade vistelsetider inom förskolan och ökat antal barn inom fritids. Posten påverkas också av föräldrars inkomstnivåer.

Posten Bidrag är lägre än budgeterat. Posten ökar med den momsintäkt som följer vid ett ökat antal barn/elever hos en fristående huvudman. I posten ingår också en fiktiv intäkt med anledning av att de kommunala enheterna inte kunde uppnå en budget i balans.

Posten Övriga intäkter påverkas framförallt genom avvikelsen mellan budgeterad volym enligt RFM och de kommunala enheternas planerade intäkt för barn/elever. I posten ingår även försäljningsintäkter.

På kostnadssidan utmärker sig avvikelsen för köp av verksamhet genom ökat antal barn och elever i annan regi, men också förändring i vistelsetid och val av gymnasieprogram.

I posten Övriga driftskostnader redovisas bland annat kostnader för elevresor, läromedel, annat driftsmaterial samt för måltidskostnader.

Kommentar till prognosen

Nämndens uppdrag som finansiär

Underskottet på 26,1 mnkr består dels av 8,4 mnkr som beror på att budgetram för ökade kostnader för el, måltider och PO-pålägg endast täckte den verkliga kostnaden för kommunal verksamhet. I budgetram måste också utrymme finnas för att kompensera den fristående huvudmannen med kommunens genomsnittliga kostnad per barn/elev. I annat fall missgynnas barn/elever i kommunal regi och likabehandlingsprincipen råder inte. Lagstiftaren har här varit tydlig med att konkurrensneutralitet ska råda mellan verksamhet som bedrivs i kommunal regi och av fristående aktörer. Kostnaden ska vara densamma.

Resterande del av underskottet som finansiär består av ökad elevsättning med 16,9 mnkr.

I prognosen ingår ingen eventuell underskottskompensation till fristående verksamheter med anledning av underskott för den kommunala huvudmannen..

Nämndens uppdrag som huvudman

Resterande del av den negativa prognosen (11,4 mnkr) består av kvarstående delar av det effektiviseringskrav med 13,6 mnkr (en procent) som är lagd på nämnden samt merkostnaden på 4,6 mnkr för lönesatsningen på kommunals medlemmar utöver budget.

6.4 Åtgärder för budget i balans

Nämnden kommer att på nästa möte den 17 maj att besluta om ev åtgärder för budget i balans utifrån förvaltningens framtagna förslag.

6.5 Ekonomiska nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023

6.6 Uppföljning volymer

Verksamheter med volymuppräkning i RFM	Volymenhet	Volym budget enligt beslutad RFM	Volym prognos helår	Avvikelse volym prognos mot beslutad budget	Avvikelse prognos mot budget utifrån volym (mnkr)	Avvikelse prognos mot budget i driftsredovisningen (mnkr)
Fritidshem	Elever	2 060	2 095	35	-1	
Förskola	Elever	2 760	2 766	6	-0,8	
Förskoleklass	Elever	661	663	2	-0,1	
Grundskola	Elever	5 445	5 454	9	-0,9	
Grundsärskola	Elever	87	86	-1	0,5	
Gymnasieskola	Elever	1 777	1 776	-1	0,1	
Gymnasiesärskola	Elever	42	43	1	-0,4	
Lärvux	Elever	10	10	0	0	
SFI	Elever	305	305	0	0	
LSS, korttidstillsyn barn över 12 år	Elever	23	23	0	0	
Grundläggande vuxenutbildning	Verksamhetspoäng	80 000	80 000	0	0	
Gymnasial vuxenutbildning	Verksamhetspoäng	360 000	360 000	0	0	

För perioden januari t.o.m. april har nämnden betalat ut 8,8 miljoner kronor mer i volymersättning till andra huvudmän. För samma period har vi betalat ut 1 miljoner kronor mindre i volymersättning till kommunala enheterna. Detta blir alltså en nettokostnadsökning med 7,8 miljoner kronor för tertialet. Hur det kommer att se ut på helåret är omöjligt att uppskatta.

Fritidshem

Under vårterminen har det varit 71 fler barn än budget inom fritidsverksamheten, varav i stort sett hela ökningen ligger på kommunal huvudman. Den trend vi sett tidigare år med minskade volymer inom fritids har under våren förändrats men det är oklart om förändringen beror på eller om den kommer att bestå framöver.

Förskola

Antalet barn inom förskolan för perioden jan-april är 10 fler än budgeterat men här har skett en tydlig förskjutning från kommunal huvudman till fristående förskolor. Framst beror detta på att två nya fristående förskolor har öppnat sedan aug 2022. Den tendens vi såg förra året med minskning av 3-5 åringar som är på förskolan mindre än 15 timmar i veckan håller fortfarande i sig, vilket gör att volymersättningen ökar mycket mer än för de 10 barn som volymerna ökat med. Totalt sett ha volymersättningen ökat med 5,3 miljoner kronor till andra huvudmän och minskat med 0,5 miljoner kronor till de kommunala enheterna.

Förskoleklass

Volymerna i förskoleklass är i stort sett som budgeterat.

Grundskola

Grundskolans volymer för vårterminen ligger i stort sett som budgeterat, dock men med en viss

förskjutning från kommunal till annan huvudman.

Gymnasieskola

Antal gymnasieelever i egen regi är 20 färre än budgeterat för vårterminen och 19 fler i annan regi. Oavsett huvudman så har det skett en förflyttning från yrkesprogrammen.

Gymnasiets volymer är osäkra ända fram till mitten av september.

Gymnasiesärskola

Gymnasiesärskolan har två elever mer än budgeterat för perioden januari till april. En elev i egen regi och en elev i annan regi.

Lärvux

Antal inskrivna inom Lärvux är något lägre än budget för vårterminen men överensstämmer med budget för höstterminen.

SFI

Antal inskrivna inom SFI är lägre än budget för vårterminen. Till höstterminen väntas antalet inskrivna öka med studerande med härkomst från Ukraina. Prognosen överensstämmer med budget.

LSS, korttidstillsyn barn över 12 år

Antalet inskrivna elever har under vårterminen varit något lägre än budgeterat. Prognosen överensstämmer med budget.

Grundläggande vuxenutbildning

Verksamhetspoäng kan inte räknas i mitten på en termin. Prognosen överensstämmer med budget.

Gymnasial vuxenutbildning

Verksamhetspoäng kan inte räknas i mitten på en termin. Prognosen överensstämmer med budget.

7 Investeringsredovisning

7.1 Investeringsredovisning, årlig budget (mnkr)

Investeringar 2023 (mnkr)	Budget 2023	Utfall jan-april 2023	Prognos helår 2023	Avvikelse prognos mot budget
Förskola , möbler			-1,5	-1,5
Grundskola, möbler och lärverktyg		-0,5	-2,3	-2,3
Grundsärskolan, möbler				
Gymnasiet, möbler och lärverktyg		-0,1	-0,2	-0,2
Vuxenutbildning, möbler				
Total budget för UAN	-7,0			7,0
Totalt (mnkr)	-7,0	-0,6	-4,0	3,0

Kommentarer till investeringsredovisning, årlig budget

Nämndens verksamheter har investerat i möbler och lärverktyg. Investeringarna avser både reinvesteringar och kapacitethöjande åtgärder.

8 Förväntad utveckling

Prognosen för hela 2023 är ett underskott med 37,4 miljoner kronor. Det största förväntade utskottet ligger på huvudmannen som finansär och består främst av ökad elevsättning. Även nämnden som huvudman har en negativ prognos vilket främst består av det effektiviseringskrav som är lagt nämnden.

En del av underskottet består också av en felberäkning som gjordes inför fördelning av ram 2023. Inför beslut om ändringsbudget i kommunfullmäktige har nämnden lämnat ett äskande om 8,4 miljoner kronor för att rätta till det. Nämnden har också äskat 6,0 miljoner kronor för volymökningar (fler barn och elever än beräknat), samt att nämnden ska fredas från ytterligare besparingar 2023. I förslaget till ändringsbudget låg till exempel ett förslag om att minska kostnader för konsulter 2023 vilket är i strid med den budget kommunfullmäktige redan beslutat om. Kommunfullmäktige kommer fatta beslut i juni så i skrivande stund vet inte nämnden huruvida dessa äskningar kommer att beviljas och därmed minska det prognostiserade underskottet något. Besparingar som annars bedöms kunna ge effekt under året är exempelvis mindre kompetensutveckling och minskade inköp. Sammantaget kommer dock de möjliga åtgärderna sannolikt inte kunna leda till en budget i balans. Samtliga besparingar behöver också ske i kommunal regi vilket kommer påverka likvärdigheten i relation till de fristående enheterna.

Migrationsverkets bedömning är att inga anvisade flyktingar kommer till Enköpings kommun under 2023. Minskningen av antalet anvisade till kommunen har gjort att den schablonersättning kommunen får från Migrationsverkets minskat drastiskt. Detta gör att nämndens mottagningsverksamhet inte längre har den finansiering som den tidigare har haft. Frågan om integrationsarbetets organisation i kommunen skulle därför åter behöva återaktualiseras för att resurserna ska kunna nyttjas så effektivt som möjligt och kunna vara flexibla i relation till förändrade omvärldsbehov.

Det finns ett fortsatt stort behov av att planera och bygga nya lokaler, samt att renovera befintliga. Detta är en betydande utmaning för utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens verksamheter. Bristfälliga och trångbudda lokaler skapar stora utmaningar ur ett arbetsmiljöperspektiv och alla större projekt kräver personalresurser då dessa behöver tillsättas för projektledning ur ett pedagogiskt perspektiv.

Samtidigt fortsätter det svåra ekonomiska världsläget att utmana arbetet med att säkerställa byggande av lokaler för nämndens verksamheter. Till exempel har nämnden redan fattat beslut om att skjuta upp byggandet av Skolsta förskola på grund av ökade kostnader. Lillsidanskolan är i skrivande stund aktuell för beslut igen då upphandlingen medfört att projektet kommer bli betydligt dyrare än tänkt, vilket kommer leda till en högre hyresökning än prognostiserat när skolan tas i bruk.

Under hösten kommer Skolinspektionen fatta beslut om Jensens och Tellusskolans ansökningar om att etablera respektive utöka grundskoleverksamhet i kommunen. Utfallet kommer att på ett eller annat sätt påverka kommunens planering av grundskoleplatser. Beviljas båda ansökningarna är bedömningen att det skulle leda till en överetablering av grundskoleplatser. Den senaste befolkningsprognosen (maj 2023) förstärker den bilden eftersom den skriver ner ökningen av antalet barn ytterligare något på tio års sikt. En överetablering av grundskoleplatser skulle kunna leda till påtagligt negativa ekonomiska konsekvenser för de kommunala skolverksamheterna, Beviljas en av ansökningarna kan det däremot skapa viss luft i kommunernas egna skolor, vilket skulle vara önskvärt. Kommunen kommer dock fortsatt stå med det yttersta ansvaret för att alla kommunens barn får en plats och behöver därför ha en beredskap att kunna ta emot samtliga barn i kommunen i den egna regin.

Vad gäller kompetensförsörjningen finns fortsatt stora svårigheter att rekrytera vissa grupper, främst förskollärare men också exempelvis lärare i fritidshem och lärare i praktisk-estetiska ämnen, och de svårigheterna väntas finnas kvar framöver. Grundskolan har upplevt ett högt söktryck från behöriga lärare generellt, vilket tyder på att lärarbehörigheten fortsatt kommer vara hög i de kommunala grundskolorna. Gymnasieskolan har en väldigt hög behörighet men där finns en oro för en ökad personalomsättning på sikt. Detta är dels för att många som arbetar på gymnasieskolan pendlar och ökande kostnaderna generellt har gjort att flera börjat se över om det är fortsatt ekonomiskt görbart att pendla, dels för att det blir allt dyrare att rekrytera då konkurrensen om personalen är hög och lönerna som efterfrågas blir allt högre.

Under året träder också ett antal större lagändringar i kraft i utbildnings- och arbetsmarknadens verksamheter. Från och med 1 juli 2023 träder ändras skollagen med syfte att fler barn ska gå i förskola

och få möjlighet till bättre språkutveckling i svenska, bland annat genom uppsökande verksamhet. Detta kommer kräva förändringar i arbetsätt och rutiner för att säkerställa att alla nås med rätt information och att de som kommunen blir skyldig att erbjuda förskoleplats får sina erbjudanden.

Vad gäller gymnasieskolan så träder flera omfattande lagändringar i kraft. Dessa ska implementeras samtidigt som flytten till de nya lokalerna planeras och genomförs. Från och med höstterminen 2023 ska elever på yrkesprogram få ökade möjligheter att få grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå. Vi vet i dagsläget inte hur många som kommer att vilja ta vara på den här möjligheten men gymnasieskolan behöver ha en beredskap. Förändringen kommer att innebära en utökning av antal kurser samt längre skoldagar för eleverna samt en utökning av antalet årsarbetare i gymnasieskolan för att möta det utökade utbildningsbehovet.

Ämnesbetyg ska införas i gymnasieskolan och vuxenutbildningen vilket kommer ersätta dagens system med kurser och kursbetyg. Detta kommer tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025, men kräver förberedelser då det innebär ett annat arbetsätt både kring ämnena och betygssättningen.

Från och med utbildning som påbörjas 2025 ska arbetsmarknadens behov vägas in vid planering och dimensionering av utbildning på gymnasial nivå. Lagändringen träder ikraft 1 juli 2023 och kräver ett förarbete som redan påbörjats. I dagsläget är det dock fortsatt oklart exakt hur lagstiftningen ska tillämpas. Detta kan leda till stora förändringar och påverka vilka gymnasieprogram vi ska anordna eller inte.

Regeringens besked om kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (SFI) för personer som flytt från Ukraina möjliggör för Enköpings kommun att erbjuda detta. Exakt hur många extra individer som det kommer handla om är i dagsläget dock inte säkerställt utan behöver kartläggas. Tveksamheter finns också kring hur långt statsbidraget faktiskt kommer att räcka.

Avslutningsvis finns ett förslag om att från och med hösten 2023 börja centraliseringen av ekonomer, kommunikatörer och lokalsamordnare. Här finns en oro att det verksamhetsnära stödet kommer försvagas som en konsekvens av detta och det behöver hanteras.

Paragraf 89

Ärendenummer UAN2023/757

Tertialrapport period jan- april 2023

Beslut

1. Utbildnings- och arbetsnämnden fastställer tertialrapport april 2023, daterad 2023-05-09, och översänder den till kommunstyrelsen

2. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutar att följande åtgärder ska genomföras med syfte att minska underskottet:

A) 3 miljoner kronor sparas på kompetensutveckling

B) 4,8 miljoner kronor sparas på förbrukningsmaterial och läromedel

C) 500 000 kronor sparas på personalsocialt

3. Utbildningsförvaltningen får till uppdrag att föreslå ytterligare besparingar, i prioritetsordning, för beslut i nämnd den 13 juni för att minska underskottet. Fredade områden är feriearbete samt skolluncher.

Reservationer

Johan Enfeldt, Solweig Eklund, Tina Löfgren, Socialdemokraterna reserverar sig mot beslutet och lämnar följande motivering.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens verksamheter har en hög negativ nettokostnadsavvikelse (NKA), det vill säga de bedrivs till en betydligt lägre kostnad än den statistiskt förväntade kostnaden. Eftersom nämndens verksamheter redan är så pass effektiviserade är det inte möjligt att hitta ytterligare besparingsåtgärder utan att dessa får betydande negativa konsekvenser för verksamheterna. Dagens nu beslutade och besparingar äventyrar kommunfullmäktiges beslutade mål om Enköping som en attraktiv skolkommun för både personal, elever och föräldrar.

Därför anser vi att Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden måste begära av fullmäktige en utökad budgetram med totalt 44,2 miljoner kronor i enlighet med tjänsteskrivelse UAN2023/750 2023-05-10.

Johan Enfeldt, Solweig Eklund, Tina Löfgren, Socialdemokraterna.

Beskrivning av ärendet

Tertialrapport april 2023 sammanfattar årets första fyra månader i utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens verksamheter.

Utbildningsförvaltningens bedömning

Väsentliga händelser under perioden är bland annat att nämnden uppvisar ett underskott på 11,5 miljoner kronor för perioden och det befarade underskottet för hela 2023 är 37,4 miljoner kronor. Andra händelser som sticker ut är att två ansökningar kommit in till Skolinspektionen om att få etablera fristående skolverksamhet i kommunen. Verksamhetsmålen bedöms vara på rätt väg eller delvis på rätt väg utom målet om att sjukfrånvaron ska minska. Vad gäller förväntad utveckling lyfts bland annat de omfattande lagändringar som kommer träda i kraft för gymnasieskolan och utmaningarna med att nå en budget i balans 2023.

Förslag på åtgärder för en budget i balans 2023

Som underlag till nämndens beslut om åtgärder för en budget i balans har förvaltningen redogjort för möjliga besparingsåtgärder med effekt 2023 (se bilaga 02). I skrivelsen redogörs även för effekter av dessa besparingar. Av dessa åtgärder ser förvaltningen följande som mest framkomliga:

- 3 miljoner kronor sparas på kompetensutveckling
- 4,8 miljoner kronor sparas på förbrukningsmaterial och läromedel

Samtidigt kan förvaltningen konstatera att dessa åtgärder utifrån nuvarande prognos inte kommer att kunna medföra att nämnden når en budget i balans 2023. Av den anledningen har förvaltningen även föreslagit nämnden att äska en utökning av budgetram för 2023, se ärende UAN2023/759.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Tertialrapport april 2023, daterad 2023-05-09

Bilaga 01 - Tertialrapport april 2023, Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden, daterad 2023-05-09

Bilaga 02 - Förslag på besparingsåtgärder för utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden 2023, daterad 2023-05-09

Utbildningsförvaltningens förslag till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

1. Utbildnings- och arbetsnämnden fastställer tertialrapport april 2023, daterad 2023-05-09, och översänder den till kommunstyrelsen

2. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutar att följande åtgärder ska genomföras med syfte att minska underskottet:

- a) X
- b) Y
- c) Z

Utskottets beredning

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens arbetsutskott 3 maj 2023.

Utskottets förslag till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens arbetsutskott lämnar över ärendet till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden utan eget ställningstagande.

Yrkanden

Ordförande Magnus Johansson (M) lämnar följande 2 yrkanden:

1. Tilläggsyrkande under punkt 2 nedan:
 2. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutar att följande åtgärder ska genomföras med syfte att minska underskottet:
 - A- 3 miljoner kronor sparas på kompetensutveckling
 - B- 4,8 miljoner kronor sparas på förbrukningsmaterial och läromedel
 - C- 500 000 kronor sparas på personalsocialt
2. Tilläggsyrkande för en ny punkt 3
 3. Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen får till uppdrag att föreslå ytterligare besparingar, i prioritetsordning, för beslut i nämnd den 13 juni för att minska underskottet. Fredade områden är feriearbete samt skolluncher.

Johan Enfeldt, Solweig Eklund, Tina Löfgren, Socialdemokraterna yrkar avslag på tilläggsyrkande beslutspunkt 2.

Johan Enfeldt, Solweig Eklund, Tina Löfgren, Socialdemokraterna yrkar avslag på tilläggsyrkande beslutspunkt ny beslutspunkt (3)

Johan Enfeldt, Solweig Eklund, Tina Löfgren, Socialdemokraterna yrkar att utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden begär av fullmäktige en utökad budgetram med totalt 44,2 miljoner kronor i enlighet med tjänsteskrivelse UAN2023/759, daterad 2023-05-10 (bifogas).

Per-Anders Staav (NE) yrkar bifall till Magnus Johanssons (M) yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden finner att det finns 2 förslag till beslut. Hans egna tilläggsyrkande, Johan Enfeldts (S) avslagsyrkande samt yrkande om tillägg om begäran till KF.

Ordföranden frågar nämnden om nämnden är klar att gå till beslut och finner att frågan blir ja besvarad.

Ordföranden ställer förslagen till beslut mot varandra och ber nämnden att genom acklamation besluta.

Ordförande finner att hans egna yrkande vinner.

Votering begärs.

Votering genomförs.

Ordförande finner att med 6 mot 3 röster så har hans egna yrkande vunnit och finner att nämnden så beslutat

Ordföranden frågar nämnden om den kan besluta enligt liggande förslag och finner att frågan blir ja besvarad.

Omröstning

Votering genomförs i enlighet med att ledamot som vill rösta för ordförandens förslag svarar JA, ledamot som vill rösta för Johan Enfeldts yrkande svarar nej.

Namn	JA-röst	Nej-röst
Johan Enfeldt (S)		x
Monica Avås (M)	x	
Per- Anders Staav (NE)	x	
Rebecka Lindström (C)	x	
Carina Tennfors (MP)	x	
Tina Löfgren (S)		x
Solweig Eklund (S)		x
Thomas Lantz (SD)	x	

Magnus Johansson (M)	x	
Totalt	6	3

Kopia till:

Kommunstyrelsen; ks.dia@enkoping.se, för kännedom

Paragraf 117

Ärendenummer UAN2023/828

Förslag på åtgärder för budget i balans

Beslut

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden tackar för informationen.

Beskrivning av ärendet

Utbildningsförvaltningen fick vid sammanträde 2023-05-17 paragraf 89 i uppdrag att föreslå ytterligare besparingar, i prioritetsordning, för beslut i nämnd den 13 juni för att minska underskottet. Fredade områden är feriearbete samt skolluncher.

Utbildningsförvaltningens bedömning

Förvaltningen har tidigare presenterat förslag till åtgärder som ger effekt direkt vid införandet. De åtgärder som nu ges förslag på, kommer att ge en liten effekt för 2023, då det i många fall handlar om uppsägning av personal och då träder LAS in och det kommer att krävas fackliga förhandlingar. Effekt beräknas att tidigast komma att ge utfall i november. När LAS inträder ger det konsekvenser på många verksamheter då det innebär omflytt av personal till nya enheter. Således är påverkan på våra barn och elever stor. Se bilaga "Förslag på åtgärder med liten/ingen ekonomisk effekt 2023" för förslagen på åtgärderna i sin helhet.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse daterad 2023-05-24

Yttrande "Förslag på åtgärder med liten/ingen ekonomisk effekt 2023", daterad 2023-05-24

Utbildningsförvaltningens förslag till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutar om följande åtgärder för budget i balans...

Utskottets beredning

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens arbetsutskott 31 maj 2023.

Utskottets förslag till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens arbetsutskott föreslår till nämnden att tacka för rapporten.

Beslutsgång

Ordföranden frågar nämnden om den kan tacka för informationen och finner att frågan blir ja besvarad.

Kopia till:
Förvaltningschefens ledningsgrupp, för åtgärd.

Paragraf 124

Diarienummer 2023-460

Kommunens tertialrapport 2023

Beslut

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar att fastställa förvaltningens bedömning.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsens beslutade 230529 i samband med fastställande av tertialrapporten för januari-april 2023 med prognos för 2023 att nämnder med underskott skall till KS den 20 juni beskriva de åtgärder som har genomförts eller kommer att genomföras för att nå budget i balans, samt dess konsekvenser.

Miljö- och byggnadsförvaltningens bedömning

Miljö- och byggnadsförvaltningens verksamheter är till stor del intäktsfinansierade. Eftersom verksamheterna är lagstyrda och ärendetillströmningen svår att förutse är det också svårt att hantera överskott och underskott under året. I flera år har förvaltningen bidragit med relativt stora överskott och samtidigt bidragit positivt till näringslivsutvecklingen och platsvarumärket. Förvaltningens bedömning är att det vore olämpligt att nedprioritera verksamheterna utifrån att uppdragen är lagstyrda och att värden i övrigt går förlorade, se nedan.

Kommunens revisioner har nyligen granskat bygg- och miljöverksamheterna och konstaterat att nämnden är underfinansierad. Revisorerne har rekommenderat nämnden att av kommunfullmäktige begära de resurser som krävs för att klara hela det lagstadgade uppdraget, något nämnden också gjort inför RFM 2024.

För att klara nämndens uppdrag på ett rättssäkert och serviceinriktat sätt krävs såväl personella resurser som rätt kompetens. Utifrån den underfinansiering som redan konstaterats riskerar ytterligare återhållsamhet leda till att mer lagstadgad verksamhet inte kan utföras, att intäkterna minskar, att eftersatt tillsynsarbete inte kan arbetas ifatt och att den juridiska kompetensen minskar.

Miljö- och byggnadsförvaltningen har tagit stort ekonomiskt ansvar under åren. Vi har effektiviserat handläggningen och minskat administrationen genom bland annat nya arbetssätt och digitalisering vilket också näringslivet uppskattar, se NKI (nöjdkundindex). Intäkterna är beroende av ärendetyper och ärendeflöden vilket är svårt att påverka samt taxorna som ses över årligen. Trots flera år av högt ärendetryck har bemanningen i princip varit oförändrad då vi eftersträvar en jämn bemanningsnivå. Dock har förvaltningens stab minskat från fyra till två personer för

Justerarnas signaturer

Intygas att kopian överensstämmer med originalet

att istället lägga så mycket resurser som möjligt på grunduppdragen. Men prioriteringar av inkommande ärenden har gjort att vi kommit efter i andra delar som vi nu behöver hantera även om intäkterna minskar.

Miljö- och byggnadsförvaltningen har dagliga kontakter med kommunens företag och är en del av näringslivsarbetet och genomförande av näringslivsprogrammet. Resultatet från näringslivsarbetet kan vi se bland annat genom positiv återkoppling från näringslivsavdelningen, Stockholm Business Alliance och utvecklingen av nöjdkundindex (NKI). Företagen värdesätter kontinuitet i de relationer och arbetssätt man vant sig med och som skapat förutsägbarhet och effektivitet i processerna. Det finns också samband mellan nöjda medarbetare, nöjda kunder, företagsetableringar och ekonomisk, ekologisk och social utveckling, vilket motiverar att inte sänka nuvarande servicenivå.

Inom kart- och GIS-avdelningen (geografiska informationssystem) finns lagstyrda och till viss del frivilliga delar där det sistnämnda främst ligger i ambitionsnivån på en digital samhällsbyggnadsprocess och där kommunen uttrycker höga ambitioner inom exempelvis obruten informationskedja, 3D-visualisering och öppna data. Nyttan av kart- och GIS-avdelningens arbete ligger i första hand utanför vår egen förvaltning, arbetet ger snarare värden för andra i och utanför kommunen som skulle drabbas negativt vid en minskad ambitionsnivå.

Förvaltningen har ett begränsat utrymme för strategiskt arbete där vi skapar värden för andra verksamheter. Förvaltningen efterfrågas dock allt mer i olika styrgrupper och arbetsgrupper vilket gör att resurserna snarare behöver öka än minska.

Vi vill uppmärksamma att chefen för miljöavdelningen, som tidigare varit utlånad till kommunledningsförvaltningen för arbetet med Viable Cities, även innevarande år arbetat uppskattningsvis 20-25% centralt framförallt med koldioxidbudgeten. Arbetet har haft och har ett ekonomiskt positivt värde för koncernen och en bortprioritering skulle ha negativ påverkan på andra verksamheter.

Nämnden har begärt 0,7 mnkr i ändringsbudgeten 2023 eftersom livsmedelsverksamheten övergått från årlig debitering till efterdebitering och nämnden beslutat att huvuddelen av tillsynsskulden ska arbetas bort under året.

Återhållsamhet i samband med vakanser och kompetensutveckling sker om det anses möjligt utan att försämra förmågan att utföra uppdraget på ett rättssäkert och serviceinriktat sätt.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsen, 2023-05-29, § 122

Finansrapport, Enköpings kommunkoncern, 2023-04-30

Bilagor: nämndernas preliminära tertialrapporter april 2023

Tjänsteskrivelse, miljö- och byggnadsförvaltningen, 2023-06-13

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen, för åtgärd

Justerarnas signaturer

Intygas att kopian överensstämmer med originalet

Paragraf 85

Ärendenummer VON2023/13

Ekonomi - Redovisning av åtgärder för att nå budget i balans

Beslut

Vård- och omsorgsnämnden överlämnar redovisningen till kommunstyrelsen som svar på uppdraget att beskriva åtgärder för att nå en budget i balans.

Reservationer

Solweig Sundblad (S), Sara Skoglund (S) och Eva Hallberg (S) reserverar sig mot beslutet till förmån för Solweig Sundblads (S) yrkande.

Beskrivning av ärendet

Vård- och omsorgsnämnden beslutade vid sammanträdet den 24 maj 2023, paragraf 69, att ge vård- och omsorgsförvaltningen i uppdrag att ta fram en tjänsteskrivelse med begäran om utökad budgetram för 2023. Tjänsteskrivelsen ska också innehålla faktaunderlag gällande underskott, riskbedömning och konsekvensbeskrivning av eventuella effektiviseringar.

Kommunstyrelsen beslutade den 29 maj 2023, paragraf 122 att nämnder med underskott till KS den 20 juni ska beskriva de åtgärder som har genomförts eller kommer att genomföras för att nå budget i balans, samt dess konsekvenser.

Vård- och omsorgsförvaltningens bedömning

Vid delårsbokslut ett lämnar förvaltningen en avvikelse på 28,5 miljoner kronor jämfört med budget. Orsakerna till underskottet beror till stor del på verksamheternas behov av ökad bemanning utifrån komplexa ärenden, kommunals avtal och förvaltningens behov av att köpa platser. Även kostnader för sjukfrånvaro, övertid och fyllnadstid påverkar prognosen negativt. Kostnader som förvaltningen redovisar som svårpåverkbara uppgår till 28,7 miljoner kronor i prognos på helår.

Det är en tid där förvaltningen möter stora utmaningar med ökad komplexitet i både enskilda kundärenden men också i många verksamheter i stort. Detta i kombination med svårigheter att rekrytera medarbetare med rätt kompetens och bristen på platser i vår egen kommun gör att en budget i balans är svår att uppnå.

Förvaltningen ser en fortsatt trend där vissa yrkeskategorier är svåra att rekrytera. Förutom sjuksköterskor, biståndshandläggare, arbetsterapeuter och

fysioterapeuter ser man nu även liknande trend när det gäller olika chefsfunktioner. Rekryteringarna är långdragna och det tar tid innan de vakanta fasta tjänsterna tillsätts vilket påverkar hela organisationen.

Parallellt med svårigheter att rekrytera möter förvaltningen allt fler ärenden med hög grad av komplexitet än någonsin tidigare. Förvaltningen hanterar idag ärenden där vi agerar för att skydda våra medarbetares liv då hotbild och utåtagerandet är starkt från den enskilde. Dessa situationer och individer kräver en annan typ av stöd och insatser nu än vad som tidigare varit, de är mycket resurskrävande och kräver också andra aktörers insatser. Ärendena blir ofta också kostsamma utifrån behov av ökad bemanning eller köp av plats. En köpt plats kan kosta upp till 12 000 kronor per dygn.

Trycket på platser inom nämndens ansvarsområden fortsätter att öka. Under årets första månader har förvaltningen köpt fler platser, både inom äldreomsorgen (korttidsplatser) och inom LSS än någonsin tidigare.

Även antalet betaldagar till regionen ligger högt de första månaderna. Ett arbete har startats upp i en samverkansgrupp med regionen för att titta på detta då Enköping sticker ut negativt med högst antal av länets kommuner. Förvaltningen har i en genomlysning till exempel sett en ojämlig användning av geriatriska korttidsplatser inom regionen vilket är lyft till den samverkansgrupp som ska arbeta vidare med frågan.

Eftersom det idag inte finns annat än lagstyrd verksamhet i förvaltningen är det i kärnverksamheten åtgärder måste vidtas för att nå en budget i balans.

Förvaltningen har vidtagit och kommer vidta en rad åtgärder som finns medtagna i den prognos som nu är lagd. Dessa är som exempel:

- Inga planeringsdagar annat än sådana som går att genomföra "på hemmaplan"
- Endast högst nödvändig kompetensutveckling genomförs
- Alla ser över sin bemanning och säkerar att resurser används optimalt
- Enheter samarbetar kring bemanning och vikarietillsättning
- Minimerat behov av hyrsjuksköterskor genom ny organisation
- Påtalat vikten av fler LSS-boende i kommunen (beställning sedan 2018)
- För dialog med samhällsbyggnadsförvaltningen om paviljonglösning
- Aktivt arbete runt sjukskrivningar och rehab
- Arbete för ökad ekonomisk medvetenhet runt exempelvis inköp
- Tillsättning av enhetschefer för ett mer nära ledarskap och för att skapa bättre koll och kontroll
- Mer aktivt arbete runt månadsuppföljningar

- Ser över möjligheten att omvandla vaken natt till sovande jour
- Revidera prioriteringsordningen inom området rehab vilket medför längre väntetider för icke högprioriterade insatser (kan dock medföra ökad belastning för andra funktioner)
- Omfördelning av resurser av sjuksköterskor och ökat antal delegeringar, behov av ytterligare specialistundersköterska, hur fungerar det för helheten?

Förvaltningen ser i nuläget inga ytterligare möjliga åtgärder för budget i balans för innevarande år som inte skulle påverka kunder och medarbetare negativt. För en hållbar ekonomi på längre sikt ses nu igen riktlinjerna för myndighetsutövning över där till exempel insatser som måltid, städ och inköp prövas och ställningstagande behöver göras vad som ska ingå i kommunens erbjudande av tjänster. Det arbetet beräknas vara klart till årsskiftet 2023.

Enköpings kommun ska fortsättningsvis kunna leverera en god vård och omsorg trots ansträngd ekonomi och minskad tillgång till personal. Därför ses arbetssätt över och införandet av välfärdsteknik och digitalisering är en del av lösningen.

Just nu är fokus bland annat på att öka andelen kunder som använder tillsynskamera i hemtjänsten. Ett projekt kommer också startas upp på ett särskilt boende för äldre där olika typer av lösningar kommer prövas. Resultatet av detta kommer sen ligga till grund för breddinförande inom förvaltningen.

Förvaltningen lämnade dock vid nämndsammanträdet den 24 maj 2023 förslag på tre åtgärder för nämnden att ta ställning till. Dessa är:

- Ta bort extra nattbemanning på 8 boenden – skulle ge 3,9 mnkr (15,5 helår)
- Ej tillsätta vakanta enhetschefstjänster – skulle ge 1,6 mnkr
- Ej bemanna eller köpa plats vid komplexa ärenden – skulle ge 1,6 mnkr (3,2 helår) +3,9 mnkr

Ovanstående skulle ge en justerad prognos som skulle visa minus 19,1 mnkr jämfört med 28,5.

Dock bör beaktas följande risker som förvaltningen identifierat:

- En patientsäker vård kan inte garanteras
- En vård och omsorg med rätt stöd kan inte garanteras
- Medarbetare lämnar
- Chefer lämnar

- Allvarliga händelser inträffar
- Vitesföreläggande utifrån icke utförda insatser eller brister i insatser
- Minskad chefsnärvaro ger minskad koll och kontroll (som på sikt kan leda till ökade kostnader).

Utifrån ovanstående fakta, bedömning och redan vidtagna åtgärder ser förvaltningen inte att en budget i balans är möjlig att uppnå för 2023.

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden överlämnar redovisningen till kommunstyrelsen som svar på uppdraget att beskriva åtgärder för att nå en budget i balans.

Arbetsutskottets beredning

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott har berett ärendet den 7 juni 2023 och överlämnat ärendet till vård- och omsorgsnämnden utan eget ställningstagande.

Arbetsutskottets förslag till vård- och omsorgsnämnden

Arbetsutskottet överlämnar ärendet till vård- och omsorgsnämnden utan eget ställningstagande.

Yrkanden

Solweig Sundblad (S) yrkar att vård- och omsorgsnämnden begär hos kommunstyrelsen om utökad budgetram för 2023 med 33 mnkr, utifrån förvaltningens tidigare förslag.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag, dels förvaltningens förslag till beslut och dels ett tilläggsyrkande från Solweig Sundblad (S).

Ordföranden frågar om vård- och omsorgsnämnden ställer sig bakom Solweig Sundblads (S) tilläggsyrkande och finner att vård- och omsorgsnämnden beslutar avslå tilläggsyrkandet.

Votering begärs och ska genomföras.

Vård- och omsorgsnämnden beslutar om följande voteringsordning:

JA-röst för att bifalla Solweig Sundblads (S) tilläggsyrkande.

NEJ-röst för att avslå Solweig Sundblads (S) tilläggsyrkande.

Omröstning

Namn	JA-röst	NEJ-röst	Avstår
Kim Jämsä (NE)		X	
Elisabeth Lindgren (C)		X	
Agneta Willey (MP)		X	
Björn Hellström (L)		X	
Solweig Sundblad (S)	X		
Sara Skoglund (S)	X		
Eva Hallberg (S)	X		
Mikael Pettersson (SD)		X	
Bitte Myrsell (M)		X	
Resultat	3	6	0

Ordföranden konstaterar att vård- och omsorgsnämnden har beslutat avslå Solweig Sundblads (S) tilläggsyrkande.

Kopia till:
Kommunstyrelsen